

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXXIII. — Wydana i rozesłana dnia 16 lipca 1880.

90.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 10 lipca 1880.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 18 czerwca 1880 o częściowej zmianie przepisów, tyczących się opodatkowania cukru burakowego.

W porozumieniu z kr. węgierskiem ministerstwem skarbu, stanowi się na zasadzie §. 16 ustawy z dnia 18 czerwca 1880 o częściowej zmianie przepisów, tyczących się opodatkowania cukru burakowego (Dz. u. p. Nr. 74), że we wzgledzie tego opodatkowania stosowane być mają i nadal przepisy wykonawcze, obecnie obowiązujące, jednak z następującymi zmianami i dodatkami.

I. W uwiadomieniu o ruchu (§. 1, l. 1 rozporządzenia ministerstwa skarbu z dnia 28 czerwca 1878 [Dz. u. p. Nr. 83]), które podać trzeba najmniej na 8 dni przed rozpoczęciem roboty w każdej kampanii, jeżeli cukrownia urządiona jest do postępowania dyfuzyjnego (fabryka dyfuzyjna), wyluszczyć należy także sposób używania naczyń dyfuzyjnych, o ile tenże wpływa na wymiar ryczałtowy i dołączyć do każdego uwiadomienia dwa egzemplarze dokładnego opisu, tudzież jednostajnie, na tę samą podziałkę wykonany rysunek baterii dyfuzyjnej i jej uzbrojenia.

W tym opisie i rysunku uwidocznić także należy, w jaki sposób liczydła zamierzono ustawić.

Z opisem i rysunkiem, jako należącemi do uwiadomienia o ruchu, postąpi się jak z temže (§. 4 rozporządzenia ministerstwa skarbu z dnia 7 września 1850 [Dz. u. p. Nr. 344]).

II. Oznajmienie ruchu fabryki dyfuzyjnej, ryczałtowo opodatkowanej, wniesć wolno dopiero wtedy, gdy liczydła baterii dyfuzyjnej są urzędownie ustawione i od naruszenia zabezpieczone.

Co w tych względach powinno się uczynić, zależy to od urządzenia i ustawienia baterii dyfuzyjnej, tudzież od jakości liczydeł, które użyte być mają odpowiednie przepisy wydane będą osobno.

W kampanii 1880/81 pozwala się używać liczydeł Divis-Grossa do oznaczania rzeczywistej ilości ładunków naczyń dyfuzyjnych.

Rozporządzenie, tyczące się urządzenia, zaopatrzenia i używania tych przyrządów, ogłoszone będzie oddzielnie.

Tymczasowo stanowi się tylko, że w razie używania tych przyrządów, każde naczynie dyfuzyjne w przyrząd taki zaopatrzyć należy. Atoli, jeżeli baterye ani nie są rotacyjne, ani nie mają urządzeń do wykluczania pojedynczych naczyń dyfuzyjnych i jeżeli naczynia dyfuzyjne ani nie są ustawione w nierównym poziomie, ani nie są nierównej wysokości, wolno otworzyć ruch w kampanii 1880/81 i utrzymywać go najdłużej przez dwa miesięczne okresy oznajmienia, gdy co drugie naczynie dyfuzyjne, a jeżeli ilość naczyń dyfuzyjnych, w baterię połączonych, była nieparzysta, także jeszcze pozostałe, w takie liczydło jest opatrzone.

III. W każdej fabryce dyfuzyjnej, ryczałtowo opodatkowanej a mianowicie w lokalu, gdzie naczynia dyfuzyjne są ustawione, w miejscu łatwo dostępnem i w oczy wpadającym, wisieć powinno pod odpowiedzialnością przedsiębiorcy przez całą kampanię, ogłoszenie czytelnie napisane, w języku robotników sporzązone i przez kierownika kontroli uwierzytelnione, podające do wiadomości szczególny następujące:

1. oznajmiony sposób używania naczyń dyfuzyjnych;
2. przepisy zawarte w §. 3, l. 2 ustawy o opodatkowaniu cukru burakowego z dnia 27 czerwca 1878;
3. przepisy zawarte w §§. 8, 9 i 12 ustawy o opodatkowaniu cukru burakowego z dnia 18 czerwca 1880.

Służba skarbową baczyć ma, aby przepis ten wykonywany był w całej rozciągłości.

IV. Miesięczne oznajmienia ruchu fabryk dyfuzyjnych, podlegających ryczałtowemu opodatkowaniu, układać należy podług dołączonego wzoru.

W pierwszym oznajmieniu ruchu w kampanii podać należy także stan zegaru dla każdego liczydła kontroli podatkowej w fabryce ustawionego, który oznaczony być powinien numerem fabrycznym.

Jeżeli na zasadzie pozwolenia, zawartego w §. 5 ustawy z dnia 18 czerwca 1880 zechcianoby w ciągu miesięcznego okresu oznajmienia zwiększyć oznajmioną ilość codziennych ładunków naczyń dyfuzyjnych, oznajmić to należy najmniej na 24 godzin wprzód z odwołaniem się do pierwotnego oznajmienia ruchu i poddać opodatkowaniu przyrost ładunków codziennych za tę część miesięcznego okresu oznajmienia, w której przyrost istniał.

Także i takie oznajmienie dodatkowe wygotować należy w trzech egzemplarzach podług wzmiarkowanego wzoru, ale w niem wyrazić, ile codziennych ładunków było już policzonych do wymiaru ryczałtowego, ile więc ich jeszcze policzyć należy.

V. Wzór dołączony wskazuje, w jaki sposób utrzymywać należy rejestr w fabrykach dyfuzyjnych, podlegających ryczałtowemu opodatkowaniu (§. 7 ustawy z dnia 18 czerwca 1880).

Druki do tego potrzebne wydawać będzie za zwrotem kosztów wyrobu Władza skarbową I instancji w zeszytach liczbowych i parafowanych, których nie przycięnięta jest pieczęcią urzędową.

Na każdym zeszycie, przed wydaniem go, napisać należy nazwisko przedsiębiorcy i technicznego kierownika ruchu, tudzież nazwę siedziby fabryki cukru burakowego, dla której ten zeszyt rejestru został nabyty.

Dla każdego miesięcznego okresu oznajmienia utrzymywać należy osobny rejestr. Jako pierwszą pozycję zapisuje się w nim stan zegara liczydła w chwili rozpoczęcia się okresu oznajmienia.

Przy miesięcznym obliczeniu odebrany będzie razem z cedułą podatkową rejestr utrzymywany dla każdego z osobna miesięcznego okresu oznajmienia, a przedsiębiorcy fabryki lub jego pełnomocnikowi wyda na żądanie wykonawca Władzy skarbowej, zajmujący się obliczeniem, potwierdzenie odebrania, zawierające główne szczegóły ceduły podatkowej.

VI. Obliczenie miesięczne (§. 10 ustawy z dnia 18 czerwca 1880) wygotować ma podług dołączonego wzoru C w dwóch egzemplarzach kierownik okręgowy kontroli lub urzędnik Władzy skarbowej pierwszej instancji a przedsiębiorca fabryki cukru burakowego lub jego pełnomocnik ma je także podpisać. Jeden egzemplarz obliczenia wydany będzie przedsiębiorcy lub jego pełnomocnikowi, drugi zaś odesłany zostanie niezwłocznie do tego urzędu, do którego przedsiębiorca wnosić ma miesięczne oznajmienia ruchu.

Dopóki po rozpoczęciu się kampanii 1880/81 nie każde naczynie dyfuzyjne baterii opatrzone będzie własnym liczydłem, kolej baterii, która w chwili miesięcznego obliczenia, z końcem miesięcznego okresu oznajmienia jeszcze się nie skończyła, policzona będzie, jak gdyby się skończyła, a nie będzie wzięta w rachubę przy obliczeniu za miesięczny okres oznajmienia, który nastąpi bezpośrednio po tym okresie.

Kolej baterii liczona będzie od tego naczynia dyfuzyjnego, które przy opisywaniu stanu rzeczy podane zostało jako pierwsze.

VII. Uwiadomienie o przeszkołdzie zaszły w działaniu liczydła (§. 8 ustawy z dnia 18 czerwca 1880) przesyłać należy do tego wykonawcy Władzy skarbowej, którego Władza skarbową pierwszej instancji wskaże dyrektorowi fabryki.

Tenże wykonawca Władzy skarbowej obowiązany jest zająć się spiesznie zbadaniem rodzaju i przyczyn przeszkodej, tudzież stanu postępowania gwoli otrzymania soku.

Jeżeli fabryka rozrządza innem liczydłem, które odpowiada przepisany wymaganiom i jeżeli zażąda, aby go ustawiono w miejscu tamtego, który przestał działać, wzmiękowany wykonawca Władzy skarbowej uczyni to niezwłocznie.

Jeżeli w skutek przeszkodej zaszły w działaniu liczydła, otrzymywanie soku musi być wstrzymane, gdyż przeszkołda nie została usunięta w ciągu trzech dni od chwili, gdy nastąpiła, ani też w miejscu liczydła nie działającego, inne, przepisany wymaganiem odpowiadające, umieszczone być nie może (§. 9 ustawy z dnia 18 czerwca 1880), w razie takiej całkowitej przerwy w ruchu przyrządu do otrzymywania soku, zastosować należy przepisy §. 3, l. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1878 (Dz. u. p. Nr. 71) o opodatkowaniu cukru burakowego.

Atoli co do baterii, których już wszystkie naczynia dyfuzyjne są liczydłami opatrzone, pozwala się utrzymywać ruch dalej nawet po upływie rzeczonych trzech dni, chociażby trwała ciągle przeszkołda w działaniu, pod warunkiem, że naczynie dyfuzyjne, z którym liczydło nie działające jest połączone, będzie z baterią wykluczone i wzięte pod zamknięcie urzędowe.

Samo przez sieć rozumie się, że z powodu tego ograniczenia ruchu nie nastąpi ani zwrot podatku, ani odpisanie tegoż.

VIII. Celem ustanowienia kwoty, która dać ma przedsiębiorca fabryki dyfuzyjnej ryczałtowo opodatkowanej, dla zabezpieczenia dopłaty do podatku na wypadek potrzeby, suma ryczałtowa podatku, przypadająca za 120 dni ruchu, od której pewien procent, służący za miarę tej rękojmi, ustanowiony zostanie drogą rozporządzenia, obliczana będzie w ten sposób, jak gdyby tylko najmniejsza ilość ładunków naczyń dyfuzyjnych, t. j. 50 dziennie, podlegała opodatkowaniu.

IX. Zwrot kosztów kontroli, która w fabrykach dyfuzyjnych, ryczaltowo opodatkowanych i liczydłami opatrzonych, ma na celu sprawdzenie ilości ładunków naczyń dyfuzyjnych, zabezpieczony być może w taki sam sposób, jak kredyt i dopłata do podatku od cukru burakowego, a to łącznie z zabezpieczeniem dopłaty lub z zabezpieczeniem kredytu i dopłaty.

Dokument zastawu i rękojmi do oddzielnego zabezpieczenia, wygotowany być powinien podług wzorów (Dz. u. p. 1878, Nr. 83, §. 2, II) do zabezpieczenia dopłaty, ze zmianą w oznaczeniu należytości, która ma być zabezpieczona.

Gdy koszta kontroli zabezpieczone być mają łącznie z zabezpieczeniem kredytu i dopłaty, albo z zabezpieczeniem samej dopłaty, przepisanych wzorów dokumentu rękojmi lub zastawu użyć należy w ten sposób, że odpowiednio przydać trzeba nietylko zobowiązanie się do wynagrodzenia kosztów kontroli, ale też ustanowienie zastawu a wzgleśnie rękojmi zwrotu kosztów.

X. Zwrotowi opłat od cukru przeznaczonego do wywozu, okazującego przez polaryzacyjną mniej niż 92 aż do najmniej 88 od sta i podwyższonym zwrotom opłat od cukru, okazującego przez polaryzacyjną najmniej $99\frac{5}{10}$ od sta, a wzgleśnie $99\frac{5}{10}$ aż do najmniej 92 od sta, podlegać będą dopiero posyłki cukru deklarowane do wywozu po ostatnim wrześniu 1880.

XI. Stosownie do §. 3, III. 2 rozporządzenia ministerstwa skarbu z dnia 28 czerwca 1878 (Dz. u. p. Nr. 83), posyłka cukru, deklarowana do wywozu za zwrotem opłat, obejmować powinna cukier tylko jednego gatunku i tej samej jakości. Tem bardziej nie wolno deklarować do wywozu posyłki cukru surowego, podlegającej rozmaitym wymiarom zwrotu opłat.

Dunajewski r. w.

Załaczka A.

Kraj:

Okrag kontroli:

Okrag urzędu podatkowego:

Oznajmienie

opłatnego ruchu cukrowni

w ..... Nr. konskr.
za miesiąc 188 .....

dnia..... 188.....

N. N.

Załączka B.

R e g e s t r

fabryki cukru burakowego

w ..... Nr. konskr. ..... do baterii z następującymi
naczyniami dyfuzyjnemi i rachmistrzami

Naczynie dyfuzyjne Nr.	I z liczydłem Nr.
” ” Nr.	II ” ” Nr.
” ” Nr.	III ” ” Nr.
” ” Nr.	IV ” ” Nr.
” ” Nr.	V ” ” Nr.
” ” Nr.	VI ” ” Nr.
” ” Nr.	VII ” ” Nr.
” ” Nr.	VIII ” ” Nr.
” ” Nr.	IX ” ” Nr.

na okres oznajmienia od ..... 18..... aż do ..... 18.....

U w a g a. Techniczny kierownik ruchu fabryki obowiązany jest w każdym dniu ruchu o godzinie 6 z rana i o godzinie 6 wieczór zapisać w rejestrze urzędowym przysposobionym stan liczydeł w użyciu będących cyframi i literami.

Również wykonawcy władzy skarbowej winni notować w tym rejestrze stan liczydeł jaki zastaną (§. 7 ustawy z dnia 18 czerwca 1880).

Każde doniesienie o prawidłowej przerwie w regularnym działaniu liczydła zapisać należy natychmiast po odesłaniu w rejestrze fabrycznym w całej osnowie, w taki sposób, aby pismo przechodziło przez całą szerokość stronicy rejestrów. Przerwy w regularnym działaniu liczydła nie zapisane w sposób powyższy we właściwem miejscu rejestrów, tak będą uważane, jak gdyby o nich nie doniesiono (§. 8 ustawy z dnia 18 czerwca 1880).

Zaniedbanie zapisania w czasie właściwym stanu liczydła w rejestrze, jakież wszelkie mylnie zapisanie w nim karane będzie jak nienależyte utrzymywanie ksiąg, grzywną od 5 aż do 100 zł. (§. 13 ustawy z dnia 18 czerwca 1880).

Załączka C.

Obliczenie podatku od cukru burakowego

w fabryce cukru burakowego urządzonej na zasadzie postępowania dyfuzyjnego
w..... Nr. konskr.

za okres oznajmienia od 6 godziny ..... dnia ..... 188.....
aż do ..... godziny ..... dnia ..... 188.....

Numer naczyń dyfuzyj- nych	Liczydło		Stan liczydła		Różnica pomiędzy stanem liczydła na koniec na początku i na początku okresu obliczenia	Ilość buraków na		Uwaga
	rodzaj	numer	na początku okresu obliczenia	na koniec okresu obliczenia		każdy ładunek naczyń dyfuzyjnego	okres obliczenia kilogramów	

Razem .

wyraźnie ..... cętnarów metrycznych buraków świeżych. Tu doliczyć należy jeszcze za czas od ..... aż do ..... za który z powodu całkowitego wstrzymania ruchu przyrządów do otrzymywania soku wniesiono żądania $\frac{\text{zwoitu}}{\text{odpisania}}$ podatku, przypadającą podług oznajmienia ilość buraków ..... cętnarów metrycznych. Przeto ogółem ..... cętnarów metrycznych buraków świeżych, a opłata od ich zużycia wynosi ..... zł. .... e.

Gdy według eeduły podatkowej urzędu ..... w ..... ddo. ....
Nr. .... ilość ..... cętnarów metrycznych buraków świeżych $\frac{\text{była}}{\text{przepisana została}}$ do opodatkowania w kwocie ..... zł. .... e., przeto z zastrzeżeniem powyższego żądania $\frac{\text{zwoitu}}{\text{odpisania}}$ podatku w myśl §fu 11go ustawy z dnia 18 czerwca 1880 jeszcze kwotę ..... w urzędzie rzecznym $\frac{\text{odpisać}}{\text{w przeciągu 3 dni złożyć}}$ należy *).

*) Uwaga. Gdyby oznajmiona ilość buraków nie była mniejsza od obliczonej w sposób powyższy, natęczas zamiast: „jeszcze kwotę itd. ....” należałoby napisać: należyść podatkowa jest wyrównana.

91.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 10 lipca 1880,

tyczące się liczydła Divis-Grossa i jego użycia do kontroli podatkowej w fabrykach cukru burakowego.

Do obliczania rzeczywistej ilości ładunków naczyń dyfuzyjnych w fabrykach cukru burakowego, które zostało zaprowadzone na mocy §. 6 ustawy z dnia 18 czerwca 1880 o częściowej zmianie przepisów, tyczących się opodatkowania cukru burakowego (Dz. u. p. Nr. 74), pozwala się w porozumieniu z kr. węgierskim ministerstwem skarbu, używać liczydeł Divis-Grossa, których urządzenie i zaopatrzenie jest opisane poniżej, a to stosownie do osnowy przepisu użycia, poniżej zamieszczonego.

I. Opis liczydła Divis-Grossa.

Główne części składowe przyrządu na dołączonej rycinie, tablica I, fig. 1, 2 wyobrażonego, są następujące:

1. Skrzynia **A** na wszystkie części przyrządu.
2. Walec do zgeszczania powietrza **B** z rurką powietrzną **L**.
3. Puzdro **C**, tło **D** i drążek tłoka **E**.
4. Przyrząd zegarowy **F** z drążkiem tłoka **G**, kotwicą **I**, dźwignią **H** i cięzarkiem **K**.
5. Szczególne przyrządy bezpieczeństwa.

I. Skrzynia **A**.

Skrzynia liczydła składa się ze ścian, z których boczne są z kutego żelaza i do tylnej ściany, z lanego żelaza zrobionej, mocno przyszrubowane, w ten sposób, że z zewnątrz nie można zwolnić spojenia ścian bez zostawiania śladów widocznych.

Z przodu zamyka skrzynię płyta szklana **M**, oprawiona w mosiądz, 5 milimetrów gruba, która jest stale przytwierdzona do ramy żelaznej, przystającej dokładnie do ścian bocznych skrzyni.

Rama żelazna ma haki żelazne **a a**, po jednej stronie od wewnętrz umieszczone, które wchodzą dokładnie w odpowiednie nacięcia w ścianie skrzyni.

Na przeciwnie stronie ramy znajduje się sprężyna **b**, opatrzona czopkiem z gwintem **c** a w którą wchodzi hak **d**, znajdujący się w skrzyni.

Do tego czopka z gwintem stosuje się dokładnie klucz mosiężny **e** do aparatu przydany, w którego wydrążeniu wycięty jest gwint czopka.

Gdy klucz zwracamy na czopku z gwintem ku górze, hak zatrzymujący cofa się i wieko może być odjęte.

Gdy zaś po dokładnym przyłożeniu wieka, kręcimy kluczem wstecz, dopóki sam nie wypadnie z gwintu, to przez to wieko się zamyka.

Gdy się to stanie, nikt nie może dostać się do wewnętrznych części przyrządu bez uszkodzenia zamknięć urzędu skarbowego, które poniżej będą opisane.

Ściana tylna skrzyni, zrobiona z lanego żelaza, ma na każdym z czterech rogów płatek z dziurką **n** na szruby, służące do przytwierdzenia przyrządu w miejscu właściwem.

Przez lewą ścianę boczną skrzyni przyrządu przechodzi kolankowate przedłużenie walca do zgeszczania powietrza. Wycięcie na nie zrobione w skrzyni

przyrząd, zamyka się po osadzeniu tego kolana za pomocą zasuwy w kształcie jaskółczego ogona, przytwierdzonej szrubą, od wewnętrz wetkniętą (z zewnątrz niedostępna).

Kolankowe przedłużenie walca do zgęszczania powietrza ma na tym końcu, który wystaje ze skrzyni przyrządu, gwint (f) na szrubę holenderską do rury łączacej, tudzież przytopiony kołnierz (flanszę) (g) do osadzenia rury zwierzchniej, jakoteż przyrząd (h) do tego kołnierza (flanszy), potrzebny celem umieszczenia zamknięcia urzędowego.

2. Walec B do zgęszczania powietrza z rurką powietrzną L.

Walec ten przytwierdzony jest od wewnętrz szrubami do wewnętrznej powierzchni tylnej ściany skrzyni z lanego żelaza. Jest on cały mosiężny i ma na dolnym końcu przedłużenie stożkowe, wyginające się w kolano i służące do osadzenia rury łączacej.

W najwyższym miejscu walca do zgęszczania powietrza pod i, przylutowana jest szczeleńie rurka mosiężna (rurka powietrzna L) przepuszczająca powietrze pod błonę puzdra.

Przed uściem tej rurki jest wewnętrz walca osłona blaszana lejkowata, aby się droga powietrzna nie zatykała.

3. Puzdro C, tło k D i drążek tłoka E.

Puzdro jest całe mosiężne, ma w dolnej części otwór k na rurkę powietrzną walca do zgęszczania powietrza i składa się z dwóch części, górnej i dolnej, które są umocowane szrubami jedna na drugiej.

Do tylnej ściany skrzyni z lanego żelaza, przytwierdzone jest za pomocą szrub.

Błona c, zrobiona z najlepszej gumy para, przytwierdzona jest bez naprężenia między górną a dolną częścią i tym sposobem stanowi szczelne zamknięcie, nie przepuszczające powietrza.

Na tej błonie opiera się tło k z drążkiem E.

Drążek tłoka jest stalowy i połączony stale z płytą tłoka, zrobioną z mosiądzu.

4. Przyrząd zegarowy F.

Na płycie żelaznej, która za pomocą szrub przytwierdzona jest do tylnej ściany skrzyni z lanego żelaza, spoczywa stalowe nahartowane koło gwiazdkowe (m) o 10 częściach, które wprawia w ruch rotacyjny kotwica I, poruszająca się w górę i na dół. Na kole gwiazdowem (m) znajduje się połączona z niem stale tarcza współbiercza, opatrzona sztyftem.

Nadto na płycie żelaznej, w dokładnie równych odległościach od siebie umieszczone są cztery koła (o) metalowe o 10 częściach, z których 3 pierwsze również opatrzone są tarczami współbierczymi i sztyftami.

Gdy koło gwiazdkowe obraca się w skutek ruchu kotwicy w górę i na dół, robi ono na 10 całkowitych poruszeń kotwicy jeden obrót, a sztyft, znajdujący się na tarczy współbierczej koła gwiazdkowego sprawia przytem, że najbliższe koło mosiężne o 10 częściach robi dziesiąta część obrotu. Gdy pierwsze koło gwiazdkowe zrobi 10 obrotów, drugie zrobi jeden, a trzecie dziesiątą część obrotu.

Gdy pierwsze koło gwiazdkowe zrobi 100 obrotów, drugie zrobi ich 10, trzecie 1 obrót a czwarte dziesiątą część obrotu.

Przeto zanim piąte, czyli ostatnie kolo zrobi cały obrót, kotwica poruszyć się musi w góre i na dół 99.999 razy.

Każde z pięciu kólek ma na górnej powierzchni tarczę opatrzoną 10 cyframi od 0 aż do 9.

Nad tarczami cyfrowymi znajduje się pokrywa z 5 podłużnymi czworobocznymi otworami, a przez każdy z nich widać wyraźnie 1 cyfrę.

Cztery szruby, którymi rzeczona płyta przytwierdzona jest do przyrządu zegarowego mają główki przewieszone na umieszczenie zamknięcia komisy rewizyjnej.

Cyfry pokazujące się przez wzmiankowane otwory, tworzą liczby.

Mianowicie pierwsza cyfra z prawej strony podaje jednostki, druga cyfra na lewo dziesiątki, trzecia cyfra setki, czwarta cyfra tysiące, a piąta cyfra dziesiątki tysięcy.

Na prawej stronie płyty przyrządu zegarowego znajduje się drążek pionowy mosiężny (G), którego część górną połączona jest z kotwicą stalową (I), dwoma zębami zachaczającą koło gwiazdkowe liczydła, środek obrotu mającą w szrubie p przytwierzonej do płyty przyrządu zegarowego, otrzymującego popęd od podnoszącego się i opadającego drążka mosiężnego, połączonego z nią za pomocą szruba, wolnym końcem ku dołowi spoczywającego na drążku tłoka E a za pomocą szruby połączonego z płaską dźwignią żelazną II, dźwignia ta ma środek obrotu (O), który stanowi szruba na płycie przyrządu zegarowego, służy zaś do pociągania kotwicy na dół.

Na wolnym końcu tej dźwigni przytwierdzony jest za pomocą szrub ustawniczych cięzar zdejmowalny K.

5. Szczególne narządy bezpieczeństwa.

Wewnątrz skrzyni przyrządu umieszczona jest wzdłuż czterech ścian bocznych i równolegle, z niem mocno spojona, z każdej strony dwoma paskami opatrzona rama wyjmowalna (r) z blachy zynkowej polerowanej, która od ścian bocznych odstaje na 5 milimetrów.

Ta rama blaszana służy do tego, aby wewnętrzne części przyrządu w skrzyni były tem bezpieczniejsze.

Gdy liczydło ma być poddane kontroli, wyjmuje się go i bada, czy nie jest uszkodzone, aby świadczyło o działaniu z zewnątrz.

Na umieszczenie zamknięcia urzędowego, znajdują się tak na wieku, jak i na tej ścianie bocznej skrzyni przyrządu, na której jest zamek sprężynowy, na prawo i na lewo tegoż uszka (h) na sznurek do pieczęci.

Do tego celu umieszczone są także na przeciwniejszej ścianie bocznej skrzyni i wieka po dwa uszka.

Dla zapobieżenia, aby połączenie liczydła z naczyniem dyfuzyjnym za pomocą szruba holenderskiej nie zostało zwolnione przez osobę nieupoważnioną, w miejscu połączenia przytopiony jest kołnierz (flansza) z mosiądzem, służący do osadzenia rury zwierzchniej.

Obie dwie szraby na tej flanszy zabezpieczają się po osadzeniu rury zwierzchniej sznurkiem na pieczęć, przechodzącym przez ich główki przewiercone.

Do urzędowego zamknięcia przyrządu potrzeba więc 5 pieczęci, t. j. 4 na wieku skrzyni przyrządu a piątej na flanszy po osadzeniu rury zwierzchniej.

Dla zabezpieczenia przyrządu od uszkodzenia, zanim zacznie służyć do celów podatkowych, przyszrubowuje się nad gwintem, który ze skrzyni przyrządu niezasłonięty wystaje kapę i opatruje się ją zamknięciem urzędowem.

Sznurek tego zamknięcia spaja się także z kluczem gwintowym do wieka przyrządu.

Działanie liczydła.

Przyrząd działa w sposób następujący: Płyn, którym naczynie dyfuzyjne z liczydłem połączone, napełnia się, będzie dążył do walca ku zgęszczaniu powietrza przez jego kolankowate przedłużenie, które ze skrzyni przyrządu pod M wystaje i służy do umieszczenia na niem rury łączącej.

Powietrze, znajdujące się w niem, w skutek tego ściskane, będzie wywierało natychmiast odpowiednie ciśnienie za pomocą rurki powietrznej na błonę, znajdująca się w puzdrze i na tłok na niej spoczywającej.

Skoro słup płynu w naczyniu dyfuzyjnym dojdzie do wysokości 10 aż do 15 centymetrów nad poziom puzdra, ciśnienie to będzie dość silne do podniesienia błony, tudzież spoczywającej na niej płyty tłoka, w skutek czego drążek tłoka z przyrządem zegarowym za pomocą kotwicy połączony, podniesie się w góre.

W skutek tego pierwsze koło gwiazdkowe przyrządu zegarowego obróci się o 20sta część obwodu w prawo, a zarazem dźwignia przytwierdzona do drążka tłoka, której wolny koniec jest obciążony, podniesie się w góre.

Dopóki płyn zostaje w naczyniu dyfuzyjnym, i w skutek tego ciśnienie w walcu do zgęszczania powietrza trwa, albo się podwyższa, dźwignia rzeczona pozostaje w przybranym położeniu.

Skoro zaś naczynie dyfuzyjne, przy którym liczydło jest umieszczone, wypróżni się, płyn, który wszedł do pewnej wysokości w walec do zgęszczania powietrza, może go opuścić.

Ciśnienie powietrza pod błoną ustaje, a ciężar przytwierdzony na wolnym końcu dźwigni, ciśnie na dół dźwignię i przytwierdzony do niej drążek tłoka.

Kotwica, przytwierdzona do górnego końca drążka mosiężnego, obraca w skutek tego ruchu koło gwiazdkowe, z którym jest połączona o dalszą 20sta część obwodu w prawo, a oznaczenie przyrządu zegarowego posuwa się o jednostkę.

II. Przepis używania liczydeł Divis-Grossa do opodatkowania cukru burakowego.

1. Każde liczydło Divis-Grossa, które ma być używane w opodatkowaniu cukru burakowego, powinno być do tego celu aprobowane przez jedną z komisji rewizyjnych urzędowych, ustanowionych w Wiedniu i Pradze, opatrzone świadectwem aprobaty i znakiem komisyi rewizyjnej.

Nadto zamknięcia, uskutecznione przez komisję rewizyjną, na wieku skrzyni i na kapię służącej do zabezpieczenia rury wystającej ze skrzyni, powinny być nieuszkodzone.

Także dalsze używanie ustawionego już liczydła w opodatkowaniu cukru burakowego zależy od tego, czy tenże po za obrębem czasu, w ciągu którego

badano go urzędownie, zostawał ciągle pod zamknięciem, uskutecznionem przez urząd skarbowy.

2. Każde liczydło ustawione być powinno pod bezpośrednim dozorem wykonawcy Władzy skarbowej do tego przeznaczonego, tudzież przedsiębiorcy cukrowni lub jego zastępcy.

Zanim się to zacznie, wykonawcy Władzy skarbowej mają zbadać, czy warunków w powyższym ustępie 1 wzmiankowanych dopełniono.

Jeżeli pod tym wzgledem nie dostrzegli żadnego uchybienia, mają oni odjąć zamknięcia komisyi rewizyjnej i usunąć środki umieszczone dla ochrony podczas przewozu na wewnętrznych częściach przyrządu a następnie zbadać, czy podczas przewozu żadna część przyrządu nie zagięła się, lub w inny sposób nie uszkodziła, tudzież czy drążek tłoka z dźwignią i przeciwagą poruszają się łatwo.

Jeżeli i to badanie nie wykryje żadnych uchybień, zamyka się na powrót skrzynią przyrząd i kładzie na niej zamknięcie urzędowe.

3. Tylko wtedy wolno przystąpić do ustawienia liczydła, gdy po wypróbowaniu i zbadaniu, stosownie do ustępów 1 i 2 nie okażą się żadne wątpliwości.

Ustawiając przyrząd, trzeba mieć na względzie co następuje:

a) do każdego liczydła ustawić się mającego, wymurować należy w pobliżu naczynia dyfuzyjnego, do którego liczydło ma być przydane, słup z cegieł i cementu, nie otynkowany z wierzchu, i wmurować weń płytę podstawową, dźwigającą liczydło tak, aby płyta nie mogła być bez widocznego uszkodzenia muru ani zdjęta, ani też inaczej położona. Przekrój poziomy tego słupa powinien mieć najmniej 450 milimetrów długości i tyleż szerokości.

Zamiast słupa, jeżeli bateria nie jest rotacyjna, użyć można także stałego muru głównego, lub muru fundamentów, znajdującego się w pobliżu naczynia dyfuzyjnego. Mury te jednak nie powinny mieć próżnych odstępów, i równie jak przerzeczony słup nie powinny być z wierzchu otynkowane na około płyty podstawowej.

Płyta podstawowa (tab. I, fig. 3, 4) powinna być z lanego żelaza i najmniej 15 milimetrów grubą.

Celem przymocowania jej do muru, powinna mieć w środku dwa ulane płatki A, jak to widać na dołączonej rycinie, na dwie szruby przytwierdzające, mające po 15 milimetrów grubości.

Szruby te wkręca się w mur a na ich końcach, na drugą stronę muru przechodzących, kładzie się płytę ankrową a, mającą najmniej 15 milimetrów grubości, która je stale spaja.

Nad płytą z ankrami zakręcają się mocno mutry szrub a tuż nad niemi przesuwa się przez dziurki wywiercone na końcach szrub, jeszcze wystających, pręcik żelazny, z jednego kawałka zrobiony, mający na jednym końcu główkę a na drugim uszko na sznurek do pieczęci. Płyta podstawowa zrobiona być może w kształcie ramy, jak to okazuje rycina (tab. I, fig. 3).

b) Każde liczydło przyszrubowane być powinno do płyty podstawowej w taki sposób, aby przyrząd zegarowy znajdował się w górze a drążek tłoka stał całkiem pionowo.

Do tego celu znajdować się muszą na czterech rogach tej płyty dziurki z gwintem, odpowiadające dziurkom na szruby w tylnej ścianie skrzyni przyrządu z lanego żelaza.

Szruby należy mocno zakręcić i zabezpieczyć przeciw nieupoważnionemu zwolnieniu żelaznymi pręcikami, mającemi na jednym końcu główkę a na drugim uszko, z których każdy z jednego kawałka zrobiony być powinien, a to przesuwając po jednym takim pręciku przez każde dwie przewiercone główki szrub i kładąc zamknięcie urzędowe na końcu, mającym uszko.

4. Liczydło łączy się z naczyniem dyfuzyjnym za pomocą zwory i rury łączacej.

Na rurze przewodniej, która naczynie dyfuzyjne łączy z należącym do niego kaloryzatorem, albo wprost z następującym naczyniem dyfuzyjnym, umieszczona jest, jak to widać z dołączonych rycin (tab. II, fig. 1, 2, 3) zwora S, której średnica wewnętrzna ma 30 milimetrów długości. Zwora ta umieszczona być może także, zamiast na rurze przewodniej, wprost na przedłużeniu tejże na dolnej części kaloryzatora. Ale jest to dozwolone tylko wtedy, gdy dolne wieko kaloryzatora leży nie głębiej niż dolne dno naczynia dyfuzyjnego, do niego należącego, tak, że za wypróżnieniem naczynia dyfuzyjnego jednocześnie i kaloryzator wypróżnić się musi.

Zwora powinna zresztą mieć wolne ujście do miejsca na sok w kaloryzatorze. Ten sposób umieszczenia zwory na kaloryzatorze, przedstawiony jest na tab. III, fig. 1, 2.

Gdy zwora umieszczona jest na rurze przewodniej, znajdująca się powinna bezpośrednio za pierwszą szrubą kołnierza (flanszy), która naczynie dyfuzyjne łączy z rurą przewodnią.

Pomiędzy naczyniem dyfuzyjnym a miejscem zwory, czy jest ona na rurze przewodniej czy na kaloryzatorze, nie powinien znajdująca się żaden przyrząd zamkający (klapa, kurek itp.).

Jeżeli rura przewodnia jest miedziana, natenczas i zwora powinna być z miedzi i przylutowana.

Jeżeli rura przewodnia jest z lanego żelaza, zwora może być przytopiona. Na rurach przewodnych z lanego żelaza już istniejących, jakoteż gdy się umieszcza na kaloryzatorze, osadzić należy zworę miedzianą na twardo przylutowaną w sposób następujący:

Średnica wewnętrzna zwory powinna mieć 30 milimetrów w święte, długość jej najmniej 100 milimetrów, grubość blachy miedzianej, z której jest zrobiona, najmniej 2 milimetry. Aby mogła być przyszrubowana do rury łączacej z lanego żelaza albo do kaloryzatora, powinna mieć na twardo przylutowany, podług zaokrąglenia rury wygięty kołnierz (flanszę) z mosiądu lub żelaza, o średnicy zewnętrznej 80 milimetrów długiej, opatrzony trzema dziurkami na szruby o średnicy 6 milimetrów.

W rurze przewodniej a względnie w ścianie kaloryzatora wywiercone być muszą dziurki, jedna o średnicy 30 milimetrów długiej, dokładnie odpowiadająca dziurce zwory i 3 dziurki z gwintem do 3 dziurek na szruby w kołnierzu wygiętym.

Oczyściwszy dobrze i wygładziwszy dziurki wywiercone, osadza się zworę w miejscu tak przyrządzonem na dobrym pierścionku gumowym lub na obwojce z konopi i kitu i trzema szrubami, mającemi główki przewiercone, dla szczelności obwiniętymi, mocno przyszrubowuje.

Przez przewiercone główki szrub przewleć należy sznurek zamkający i ubezpieczyć go pieczęcią urzędową.

Zwora, czy to przylutowana mocno do rury przewodniej miedzianej, czyli też przytopiona do rury lanej, albo zrobiona z miedzi i przyszrubowana, powinna mieć na drugim końcu kołnierz (flanszę) zrobiona z mosiądzu lub żelaza, mocno przylutowaną z gładką powierzchnią, dla bezpiecznego zeszczelnienia, o średnicy zewnętrznej około 80 milimetrów długiej, z trzema przewierconymi dziurkami, odpowiadającymi dokładnie kołnierzowi rury łączącej miedzianej.

Za pomocą tego i tamtego kołnierza, rura łącząca przymocowana zostaje do zwory.

Dla ochrony zeszrubowania nasad zabezpieczyć je należy przez połączenie z rurą zwierzchnią, którą rura łącząca jest opatrzona. Opis takiego zabezpieczenia podaje załączka A.

5. Rura łącząca jest miedziana, zewnątrz wypolerowana, ściana jej ma najmniej 2 milimetry grubości a średnica wewnętrzna wynosi 25 milimetrów.

Na jednym końcu (tab. I, fig. r) ma ona mutrę S szrubby holenderskiej do połączenia z gwintem kolankowatego przedłużenia walca do zgęszczania powietrza wystającego ze skrzyni liczydla.

Na drugim końcu rury łączącej (tab. II, fig. 123) przytwierdzony jest kołnierz (flansza) (t), odpowiadający dokładnie kołnierzowi zwory.

Rura łącząca powinna być bez zwężeń i szczelna. Zalożyć ją należy w obecności wykonawców Władzy skarbowej i opatrzyć rurą zwierzchnią, która sięga od kołnierza (flanszy) na skrzyni liczydła do tego służącej, aż do rury przewodniej naczynia dyfuzyjnego; ta rura zwierzchnia jest z blachy zynkowej, gładkiej, nie pokostowanej i osadza się ją tak, aby pomiędzy obiema rurami ze wszystkich stron było wolne miejsce mniej więcej na 12 milimetrów.

Opis zawarty w załączce A podaje odpowiednie urządzenie rury zwierzchniej i jej zabezpieczenia.

6. Liczydło ustanowione być powinno tak, aby najwyższy brzeg jego skrzyni leżał wyżej, niż najgłębsze miejsce naczynia dyfuzyjnego, a to, aby płyn, wchodzący do liczydła, wychodził z niego w tym samym czasie, gdy się wypróżnia naczynie dyfuzyjne.

W tym celu rurę łączącą między naczyniem dyfuzyjnym a liczydłem, osadzać należy tak, aby od liczydła ku zworze miała wszędzie spadek.

We względzie właściwego wyboru tej różnicy poziomu, przepisuje się dla znanych do tej form naczyń dyfuzyjnych co następuje:

U naczyń dyfuzyjnych, wypróżniających się z boku (tab. II), różnica poziomu między górnym brzegiem dolnego otworu roboczego w naczyniu dyfuzyjnym a najwyższym brzegiem liczydła, wynosić powinna 5 centymetrów, czy dno dolne naczynia dyfuzyjnego jest poziome czyli też pochylone.

U naczyń dyfuzyjnych, wypróżniających się dolnym, dolny brzeg skrzyni liczydła stać powinien 30 centymetrów nad sitem poziomem, na dolnym wieku naczynia dyfuzyjnego umieszczonem. Odległość tę 30centymetrową sprawdza się, zamknawszy wieko dolne.

Jeżeli u takich naczyń dyfuzyjnych umieszczone są sita boczne stożkowe, nie trzeba mieć na nie względu i liczyć należy zawsze od najwyższego punktu sita dolnego wieka (tab. III, fig. 1, 2).

U naczyń dyfuzyjnych wywrotnych, do tej znanych, liczydło przytwierdzone być powinno za puszka, na tylnej części osi stałej, która tym naczyniom dyfuzyjnym służy za rurę przewodnią, jest nieruchoma i mocno przyszrubowana (tab. III).

Zwora umieszczona być powinna również z boku, jak u każdej innej rury przewodniej.

Ale spadek rury łączącej od tej zwory liczydła wynosić ma tylko 5 centymetrów, ponieważ naczynia dyfuzyjne wywrotne po wywróceniu, t. j. obróceniu, wypróżniają się z płynu a spadek 5centymetrowy jest dostateczny, aby płyn mógł dość szybko wyjść z liczydła.

Dla zapobieżenia mylnemu działaniu liczydła, jest u tych naczyń dyfuzyjnych rzeczą szczególnie ważną, aby rura odprowadzająca sok z baterii dyfuzyjnej miała ujście najmniej na metr nad dolnym brzegiem liczydła do otwartego zbiornika, ażeby bateria pozostała ciągle pod ciśnieniem tego słupa soku.

W ogóle, aby liczydła u każdej baterii dyfuzyjnej działały dokładnie, rura odprowadzająca sok nie powinna być poprowadzona wprost z naczyń dyfuzyjnych na dół, ażeby naczynia dyfuzyjne nie wypróżniały się, jakby za pomocą lewaru, i aby w naczyniu dyfuzyjnym nie mogła się tworzyć próżnia. Bo w tych przypadkach nastąpiłoby mylne policzenie naczynia dyfuzyjnego, wprawdzie po wypróżnieniu z soku, lecz nie po całkowicie ukończonej dyfuzji.

7. Każde liczydło umieszczone być powinno w stosownej odległości od naczynia dyfuzyjnego. W tym względzie trzymać się należy tego prawidła, że długość rury łączącej od zewnętrznego kołnierza (flanszy) zwory, aż do zewnętrznego miejsca połączenia na skrzyni liczydła, wynosić powinna najmniej dwa metry. Jeżeli odległość wynosi więcej niż dwa metry, rura łącząca powinna być silnie podparta lub zawieszona, aby nie mogła zagiąć się podczas działania.

Rura łącząca powinna mieć zawsze od liczydła ku zworze spadek, który nie powinien być przerwany, zakrzywieniem w góre lub na dół. Atoli rura łącząca opatrzona być może także kolanem i za pomocą niego osadzona.

Ażeby rura łącząca szła ile możliwości prosto, baczyć należy na to, aby osadzenie zwory na rurze przewodniej lub kaloryzatorze odpowiadało miejscu połączenia na liczydle.

Jeżeli wzmiankowana odległość wynosić musi więcej niż 4 metry, dać należy następnemu metrowi bieżącemu pomiędzy dolnym brzegiem liczydła a zworą spadek 5centymetrowy. Nigdy jednak a więc i w tym przypadku górny brzeg zewnętrznej skrzyni liczydła nie powinien stać o mniej niż o 10 centymetrów poniżej górnego brzegu otwartego naczynia dyfuzyjnego.

8. Liczydło ustawić należy tak, aby wykonawcy Władzy skarbowej mogli z łatwością dostąpić do niego dla zbadania. Powinien być ile możliwości zabezpieczony od wilgoci i nie ma się nigdy znajdować bezpośrednio przy rurze parowej nie osłoniętej. Chociaż nawet rura parowa jest osłonięta, odległość pomiędzy nią a liczydlem wynosić powinna najmniej 50 centymetrów.

9. Osobnemi środkami zapobiedz należy, aby po urzędowem zamknięciu liczydła, otwór na zworę w rurze przewodniej lub kaloryzatorze nie mógł się zatkać.

W tym celu, jak tylko zwora zostanie do rury przewodniej lub do kaloryzatora przyszrubowana lub przylutowana, albo przytopiona, zanim na tej zworze rura łącząca będzie do liczydła przyszrubowana, opatrzyć ją należy następującym przyrządem zabezpieczającym (tab. II, fig. 1, 2, 3).

Pierścień miedziany I a, 4 milimetry grubości mający, z wywierconym otworem, którego średnica wynosi 25 milimetrów, ma ściśle taką samą średnicę zewnętrzną, jak wolny kołnierz (flansza) zwory S i równie jak ten, trzy dziurki

do zakręcenia szrub urządzone, odpowiadające ściśle dziurkom wywierconego do tego celu w kołnierzu (flanszy) zwory (fig. 3).

Na wewnętrznym obwodzie tego pierścienia osadza się i przylutowuje do niego na twardo, w czterech równych odległościach cztery druty miedziane, po $2\frac{1}{2}$ milimetra grubości mające. Druty te powinny być tak długie, aby sięgały od pierścienia przez zworę i aż do 15 milimetrów przez całą głębokość rury przewodniej lub kaloryzatora.

Przygotowuje się następnie tarczę miedzianą β , 3 milimetry gruba, której średnica zewnętrzna wynosi 25 milimetrów, jak to (tab. II, fig. 1, 2, 3) dokładnie wyobraża. Do tej tarczy przylutowany jest w środku sztyft miedziany, 4 milimetry grubości, 10 milimetrów długości mający, który wystaje na 10 milimetrów nad jej powierzchnią. W czterech miejscach x, x, x, x tarcza jest przebita. W cztery dziurki małej tarczy miedzianej β wtykają się 4 końce drutów v, v, v, v powyżej opisanego druta miedzianego i przylutowują się tak, że całość tworzy niby koszyk druciany w kształcie stożka świętego, którego podstawę stanowi pierścień miedziany α a górną płaszczyznę święta tarcza miedziana β , nad którą sztyft m wystaje.

Ten koszyk druciany wprowadza się w zworę S tak, aby pierścień miedziany α leżał dokładnie na jego kołnierzu (flanszy) a jego 3 dziurki odpowidały ściśle dziurkom na 3 szruby w tym kołnierzu (flanszy) przysposobionym.

Jeżeli średnica wewnętrzna rury przewodniej ma więcej niż 150 milimetrów, umieścić należy jeszcze inny przyrząd bezpieczeństwa, aby ręka, włożona w taką rurę, nie mogła poruszać się w niej swobodnie. W tym celu osadzić należy w taki rurze mniej więcej na 10 milimetrów przed i za zworą i koszykiem drucianym p , przez nią wprowadzonym, krzyż, zrobiony z dwóch drutów miedzianych, 3 milimetry grubych.

Wywierca się więc w ścianie rury przewodniej w czterech miejscach równo oddalonych od siebie przed i za zworą dziurki, po 3 milimetry średnicy mające, które obwód rury dzielą na 4 części równe.

W te dziurki, z których po dwie sobie odpowiadają, wtyka się i przez rurę przewodnią przeciąga druty miedziane, trzy milimetry grubości mające, które z jednej strony mają przynitowaną główkę, z drugiej uszko na sznur do zamknięcia służący.

Miejsca, w których rury przewodnie są przewiercone dla wetknięcia tych drutów, powinny być po wetknięciu drutów a przed wykonaniem zamknięcia urzędowego, cyną zalutowane lub zakutowane.

Jeżeli zwora osadzona jest na tej części kaloryzatora, w której mieści się sok, dolne wieko kaloryzatora, odszrubować się dające, wzięte być powinno po ustawnieniu liczydła pod zamknięcie urzędowe, w którym to celu każda para szrub naprzeciwległych tego wieka opatrzona jest powyżej mutr, na końcu gwintu dziurkami, aby przez nie przeciągnąć prećik żelazny lub drut, mający z jednej strony uszko na sznurek do pieczęci.

10. Po ustawnieniu liczydeł podług przepisu sprawdzić należy, czy przyrządy działają należycie i czy z naczyniami dyfuzyjnemi połączone zostały całkiem szczelnie.

Sprawdzenie to wykonać można najlepiej, napełniając każde naczynie dyfuzyjne, na którego rurze przewodniej lub kaloryzatorze liczydło jest umieszczone, wodą aż po gorny brzeg, a następnie wypróżniając.

Gdyby w działaniu liczydła lub w jego połączeniu okazała się jakakolwiek wada, należy ją usunąć.

Dla sprawdzenia, czy połączenie jest szczelne, wykonać można drugą próbę pod ciśnieniem słupa wody działającego, gdy bateria dyfuzyjna jest w ruchu.

11. Jeżeli także próba przepisana pod 10 wypadnie pomyślnie, wykonawcy skarbowi przystąpią do położenia zamknięcia urzędowego we wszystkich tych miejscach, co do których zamknięcie urzędowe jest powyżej przepisane jako środek zabezpieczający.

Klucz od wieka przywiązuje się sznurkiem do jednego z uszek zamknięcia wieka, a sznurek bierze się pod zamknięcie.

12. Gdy liczydła Divis-Grossa używane są w cukrowni do czynności urzędowej w celach podatkowych, wykonawcy skarbowi przy każdej rewizji tej fabryki, winni obserwować działanie tego przyrządu i badać, czy zamknięcia urzędowe, jakież środki zamknięcia, służące do zabezpieczenia jego połączenia z naczyniem dyfuzyjnym, do którego należy, są nieuszkodzone.

Ci wykonawcy Władzy skarbowej, którzy są opatrzeni w środki do położenia zamknień, otwierać mają czasami przyrządy i rewidować je wewnętrz, w szczególności zaś oglądać umieszczoną wewnętrz ramę blaszaną, odejmować rury zwierzchnie od łączących, jakież kapy kołnierzy (flansz) i tak te środki ochronne, jakież rury łączace i zabezpieczone kolnierze (flansze) i zeszrubowania badać, czy nie zostały uszkodzone.

Jeżeli w toku tych czynności urzędowych okaże się jaka wada lub powód do zarzutu, należy to sprawdzić i według okoliczności zarządzić lub uczynić co wypada, np. spisać protokół do postępowania karnego, jeżeli chodzi o naruszenie zamknięcia urzędowego lub o przeszkodę w działaniu liczydła.

Wyniki każdej z przerzeczonych czynności urzędowych zapisać należy w krótkości w rejestrze fabrycznym.

Dunajewski r. w.

Załączka A.

Rura zwierzchnia i jej zabezpieczenie.

Rura zwierzchnia, która rurę miedzianą, łączącą liczydło z naczyniem dyfuzyjnym ze wszystkich stron otaczać musi, zrobiona jest z blachy zynkowej, zewnątrz gładkiej, niepokostowanej i składa się z następujących części:

1. Z zabezpieczeń kołnierzowych (flanszowych) (tab. II, fig. 4, 5, 6).
2. Z rury (tab. II, fig. 8 B), do której z jednej strony przylutowany jest kołnierz (flansza) i która na drugim końcu ma gwint szruby holenderskiej.

1. Zabezpieczenie kołnierzowe (flanszowe) (tab. II, fig. 4, 5, 6, 7).

Każde zabezpieczenie kołnierzowe (flanszowe) składa się z kapy walcowej, która kołnierz (flanszę) osłania i złożona jest z dwóch połów a i a 1.

Połówki połączone są z jednej strony zawiasą (e, f, i), a z drugiej strony mają płatek ff do przymocowania plomb.

Sztyft zawiasowy (drut mosiężny) jest z jednego kawałka i jest przylutowany do jednej z połów kapy.

Ściany boczne, czyli dna obu kap, mają wykroje koliste nieco większej średnicy niż średnica rur połączonych kołnierzem.

Do tych wykrojów przylutowane są osady waleowe **h** i (**h**, **h**) — z których jedna (**h**) sięgać musi aż do dolnego kołnierz (flanszy) zwory na rurze przedwodniej lub kaloryzatorze i całkiem zakrywa zwore, a na której końcu znajduje się pierścień żelazny, przylegający do dolnego kołnierz (flanszy) zwory i tym sposobem zabezpieczający położenie kapy.

Na dolną osadę (**h** 1) zatknie się mutrę szruby holenderskiej, za pomocą której zabezpieczenie kołnierzowe (flanszowe) łączy się z rurą zwierzchnią.

Na dnie kapy tego zabezpieczenia kołnierzowego (flanszowego) przylutowane jest uszko, odpowiadające prześwidrowanej mutrze szruby holenderskiej i służy do położenia zamknięcia urzędowego.

Kapy te są z blachy zynkowej, wewnętrz równe jak rura zwierzchnia powleczone barwą białą olejną, która w miejscach lutowania staje się brunatna.

Kapy zabezpieczające urządzone są tak, że powierzchnie zetknięcia ich obu części są zakryte, co nie pozwala sięgać tedy do flanszy leżącej pod kąpą (tab. II, fig. 4, 5, 6, 7).

2. Rura (B)

składa się w podłuż z dwóch części, do których wzdłuż ich zetknięcia przylutowany jest pasek blaszany **aa** zasłaniający spojenie.

Gwint szruby holenderskiej, przylutowanej do dolnego końca tej rury, jest również przecięty na dwie połowy.

Górny koniec rury ma przylutowany kołnierz (flansze) na dwie części przecięty, opatrzony dwoma uszkami na szruby, przystajacy do kołnierz przytopionego w miejscu połączenia z liczydłem.

Gdy rura zwierzchnia, z dwóch połów złożona, zamknie rurę łączącą, natenczas, przez przyszrubowanie kołnierz (flanszy) znajdującego się na jej górnym końcu do kołnierz (flanszy) mosiężnego na liczydle, rura zwierzchnia zostanie spojona.

Obie szruby, przytwierdzające rurę zwierzchnią do liczydła mają przewiercone główki na sznurek zamkający, który należy opieczętować.

Drugi koniec rury zwierzchniej, opatrzony gwintem szruby holenderskiej, również na dwie połowy przecięty, zamkna mutra szruby holenderskiej, zakrecona na osadzie (**h** 1) zabezpieczenia kołnierzowego (flanszowego), która go przez zaszrubowanie przytwierdza.

Kapa kołnierzowa (flanszowa) połączona jest z mutrą nad rurą sznurem zamkającym, na którym kładzie się pieczęć.

Jeżeli rura łącząca jest znaczniejszej długości i jeżeli jest zakrzywiona poziomo, rura zwierzchnia składać się może z dwóch lub więcej części.

Części pojedyncze powinny jednak być połączone na końcach, stykających się z sobą za pomocą przylutowanych kołnierzy, z wywierconymi w każdym czterema dziurkami na sznurek do zamknięcia.

92.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 10 lipca 1880,
 tyczące się skali do ryczałtowego oznaczenia podatku od cukru burakowego w kampanii 1880/81,
 tudzież miary rękojmi na zabezpieczenie dopłaty do podatku od cukru na wypadek ich potrzeby
 i na wynagrodzenie kosztów kontroli.

We wzgledzie opodatkowania cukru burakowego w kampanii 1880/81 na zasadzie §. 4 i 6 ustawy z dnia 18 czerwca 1880 o częściowej zmianie przepisów, tyczących się opodatkowania cukru burakowego (Dz. u. p. Nr. 74), na zasadzie §. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1878 (Dz. u. p. Nr. 71) i na zasadzie rozporządzenia cesarskiego z dnia 3 lipca 1880 (Dz. u. p. Nr. 86), rozporządza się w porozumieniu z królem węgierskim Ministrem skarbu, co następuje:

§. 1.

Ilość buraków świeżych, opodatkować się mająca, wymierzana będzie na każdy hektolitr pojemności naczyń dyfuzyjnych w baterye połączonych i na każdy ładunek tychże:

I. Gdy baterye mają najmniej 9 a najwięcej 11 naczyń dyfuzyjnych:

1. po czterdzieści (40) kilogramów, jeżeli naczynia dyfuzyjne są w ten sposób używane, że staje się zadowalającym warunkiem:

- a) buraki siekane, gdy się je wkłada do naczyń dyfuzyjnych, powinny być świeże, a zatem ani ogrzane, ani zatarte, ani w żaden inny sposób przyprawione;
- b) naczynia dyfuzyjne napełniać należy bez używania do tego jakiegokolwiek przyrządu tłoczącego lub miażdżącego, powiększającego gęstość warstwy buraków siekanych, prócz łypaty, ożoga i grabi;
- c) po napełnieniu naczynia dyfuzyjnego i gdy się już dyfuzja zacznie, w żadnym razie nie wolno dopełniać, t. j. powiększać ilości buraków siekanych.

2. Po sześćdziesiąt (60) kilogramów, jeżeli naczynia dyfuzyjne używane są w ten sposób, że z powyższych trzech warunków nie jest dopełniony albo wzmiankowany pod a) albo wzmiankowany pod b).

3. Po siedmdziesiąt (70) kilogramów, jeżeli naczyń dyfuzyjnych używa się w ten sposób, że z trzech warunków powyższych żaden nie jest dopełniony, albo nie jest dopełniony warunek pod a) razem z warunkiem pod b), lub warunek pod c) wzmiankowany.

II. Gdy baterye mają mniej niż 9 albo więcej niż 11 naczyń dyfuzyjnych, ilości powyższe (I) w miarę sposobu używania naczyń, powiększone każda o 25 od sta.

III. Ilości pod I a względnie ilości te z podwyższeniem o 25 od sta (II) odnoszą się tylko do tych naczyń dyfuzyjnych, które mają najmniej 75 centymetrów wysokości.

Gdy naczynia dyfuzyjne są niższe, dolicza się a mianowicie:

gdy wysokość wynosi mniej niż 75 aż do 70 centymetrów dolicza się 5 od sta

”	”	”	”	”	70	”	”	65	”	”	”	”	”	7 1/2	”	”
”	”	”	”	”	65	”	”	60	”	”	”	”	”	10	”	”
”	”	”	”	”	60	”	”	55	”	”	”	”	”	12 1/2	”	”
”	”	”	”	”	55	”	”	50	”	”	”	”	”	15	”	”
”	”	”	”	”	50	”	”	45	”	”	”	”	”	17 1/2	”	”

gdy wysokość wynosi mniej niż 45 aż do 40 centymetrów dolicza się 20 od sta

”	”	”	”	40	”	35	”	”	”	22 $\frac{1}{2}$	”	”
”	”	”	”	35	”	30	”	”	”	25	”	”
”	”	”	”	30	”	—	”	”	”	30	”	”

Wysokość wymierza się u naczyń dyfuzyjnych, urządżonych do wywracania od punktu środkowego dolnego aż do punktu środkowego górnego sita, a u innych naczyń dyfuzyjnych od punktu środkowego dolnego sita, w kierunku pionowym aż do poziomu brzegu górnego otworu roboczego.

§. 2.

Opłatna pojemność każdego naczynia dyfuzyjnego wymierzana będzie za pomocą nalania wody w ten sposób, że naczynie dyfuzyjne, po zamknięciu wszystkich bocznych otworów dopływowych, kanałów do rozprowadzenia soku i rynien tak, aby zamknięcie leżało na tej samej płaszczyźnie z wewnętrzną ścianą naczynia, otwiera się górny otwór roboczy i napełnia naczynie równe z brzegiem.

Jeżeli pokrywa otworu roboczego w naczyniu dyfuzyjnym jest ku zewnątrz wypukła, wypukłość jej wymierza się po zamknięciu wszystkich otworów dopływowych przez nalanie wody. Jeżeli pojemność tej wypukłości wynosi więcej niż 3 od sta pojemności naczynia dyfuzyjnego, nadwyżkę doliczyć należy do opłatnej pojemności tego naczynia.

Ułamki litra, gdyby z obrachunku tej opłatnej pojemności wypadły, opuszczają się co do każdego naczynia dyfuzyjnego, gdy zaś wynoszą pół litra lub więcej, liczą się za cały litr.

§. 3.

Wydajność dzienna pras do soku opodatkować się mająca, obliczana będzie podług skal, ustanowionych rozporządzeniem ministerstwa skarbu z dnia 28 czerwca 1878 (Dz. u. p. Nr. 80) w ilości siedmdziesiąt (70) od sta, jakiegokolwiek rodzaju jest prasa.

§. 4.

Rękojmia, która złożyć ma każdy przedsiębiorca fabryki cukru burakowego ryczaltowo opodatkowanej, na wypadek, gdyby dopłata była potrzebna, ustania się w kwocie 10 od sta sumy ryczaltowej, która przypada na fabrykę za 120 dni ruchu, rękojmia, która dać ma każdy taki przedsiębiorca na zabezpieczenie zwrotu kosztów kontroli, w kwocie 1 od sta tej sumy ryczaltowej.

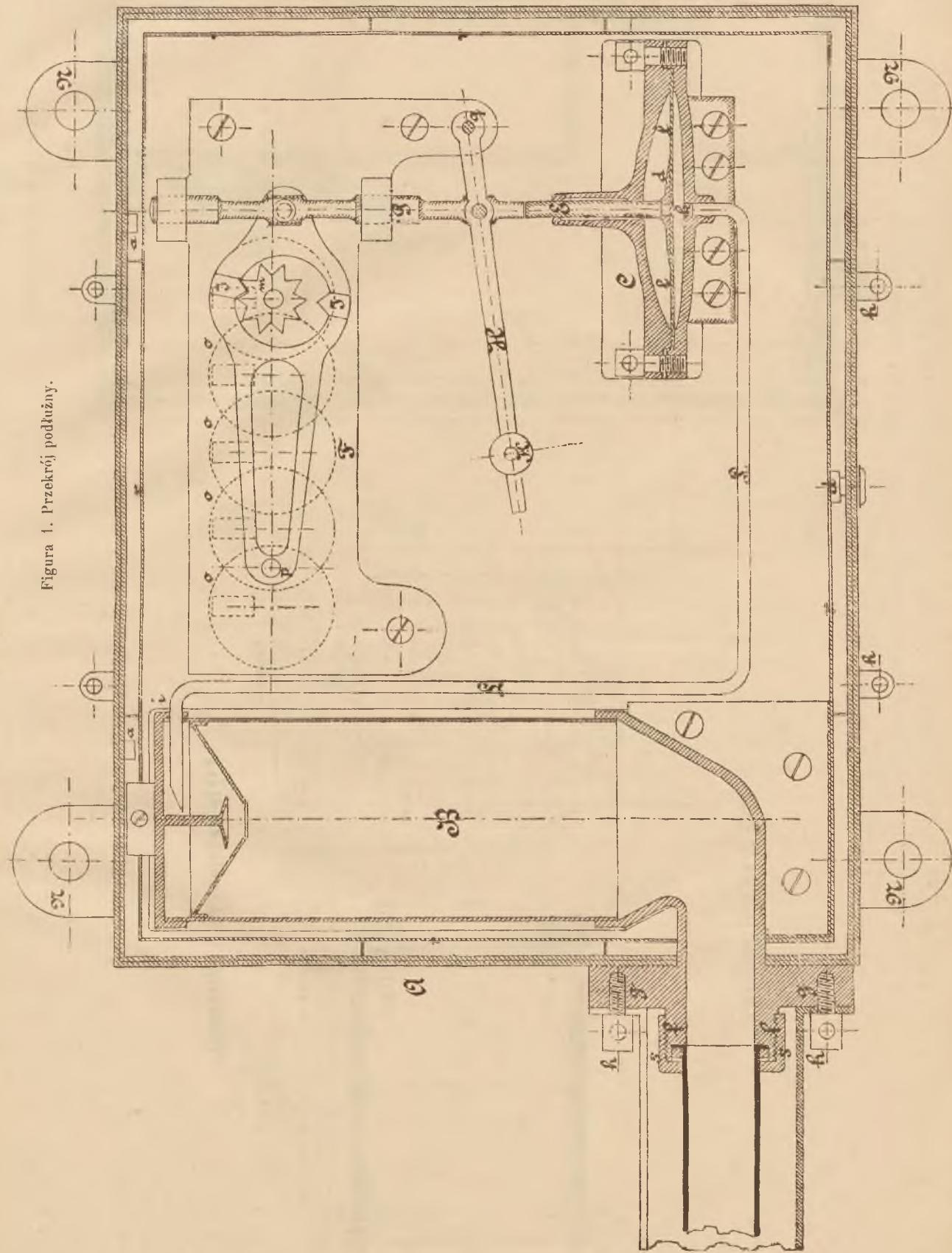
Dunajewski r. w.

Tablica I.

Liczny (10)

Figura 1. Przekrój podłużny.

Tablica I.

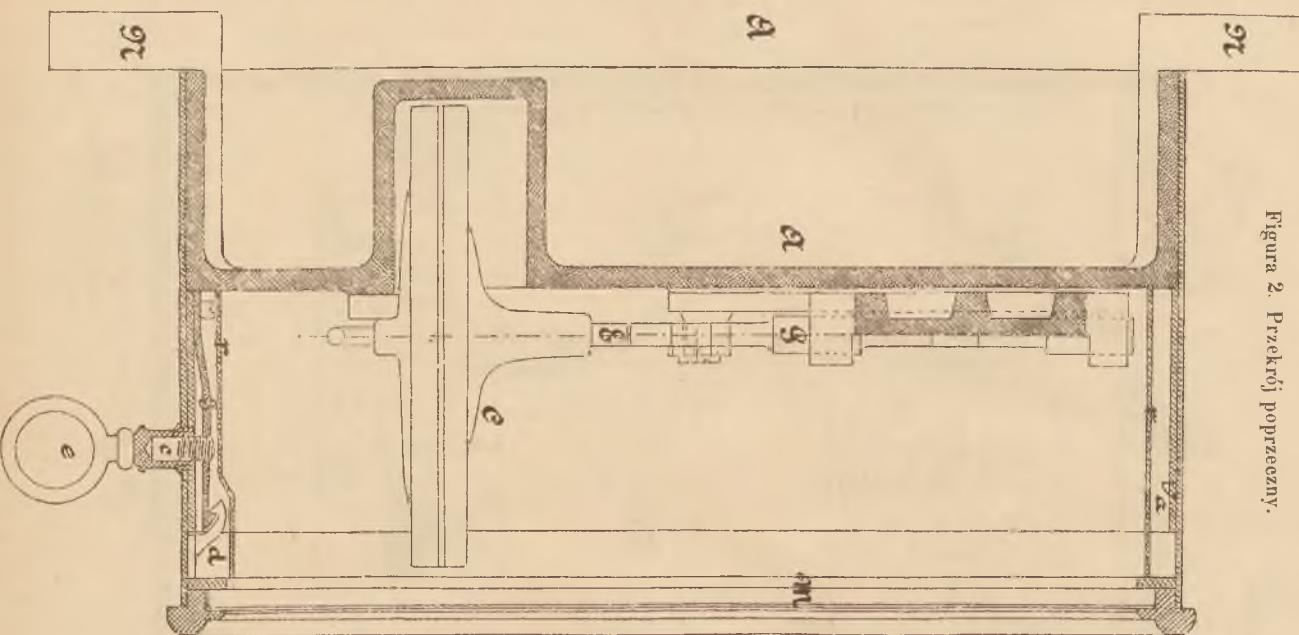

Figura 2. Przekrój poprzeczny.

biezdylo.

Płyta podstawa i postument.

Figura 3.

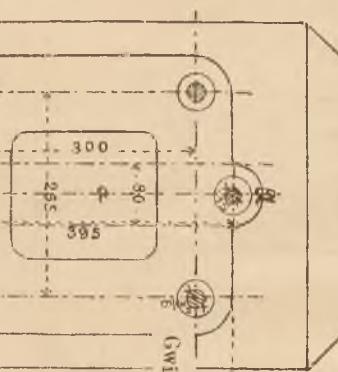
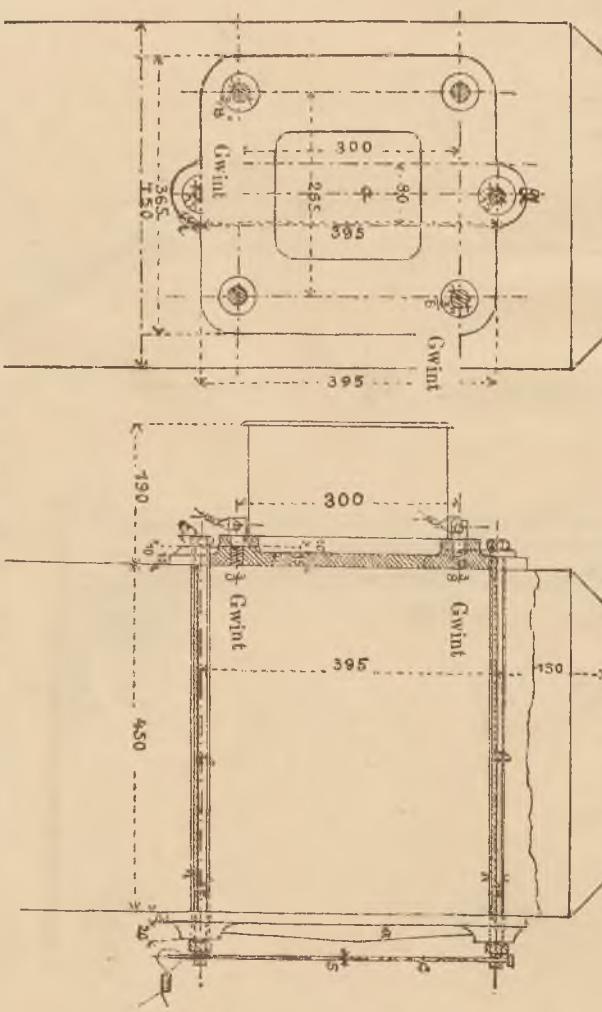

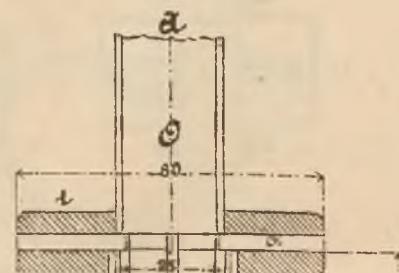
Figura 4.

Skala 1:5 wielkości rzeczywistej.

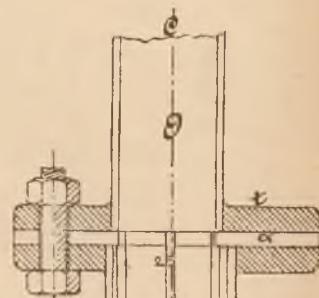
Tablica II.

Przyrząd bezpieczeństwa w zworze.

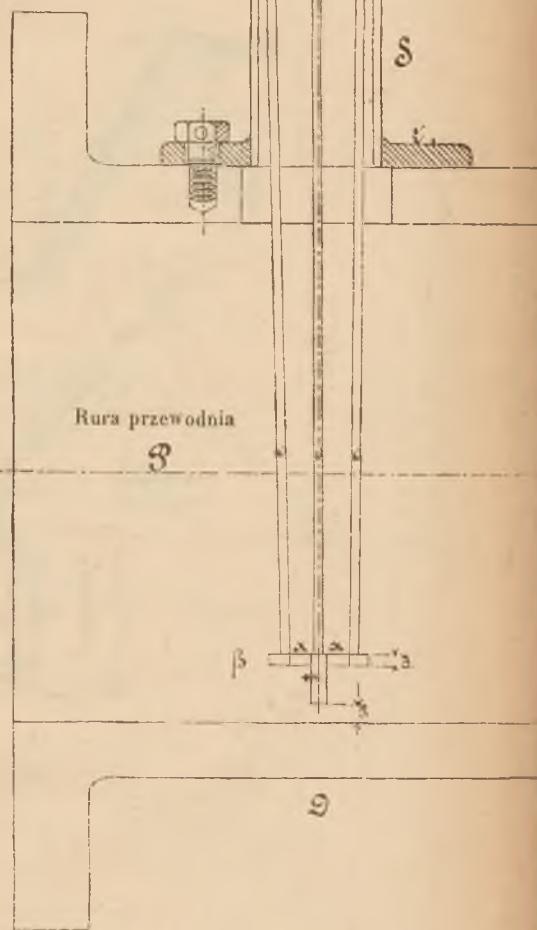

Przekrój poprzeczny C. D.

Fig. 1.

Przekrój po-
dłużny A. B.

Rura przewodnia

g

h

i

Widok przyrządu bezpieczeństwa w przekroju poziomym.

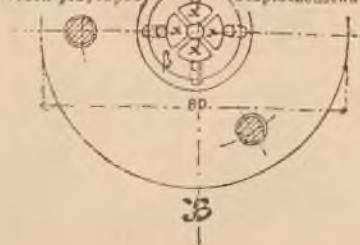
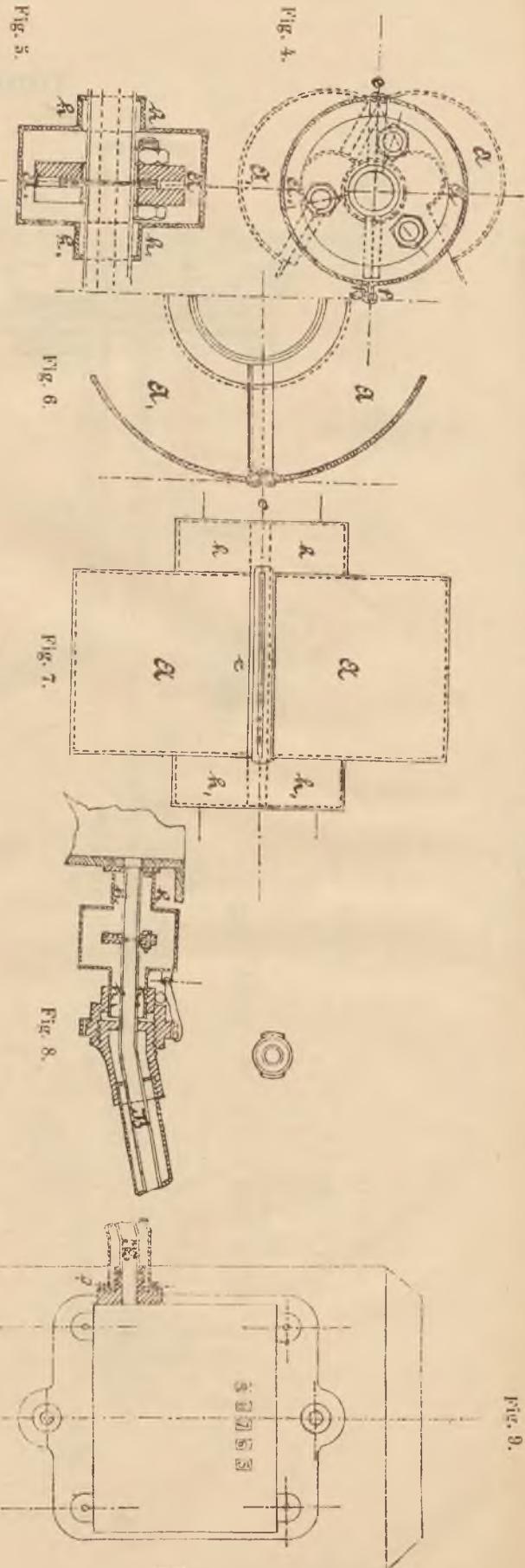
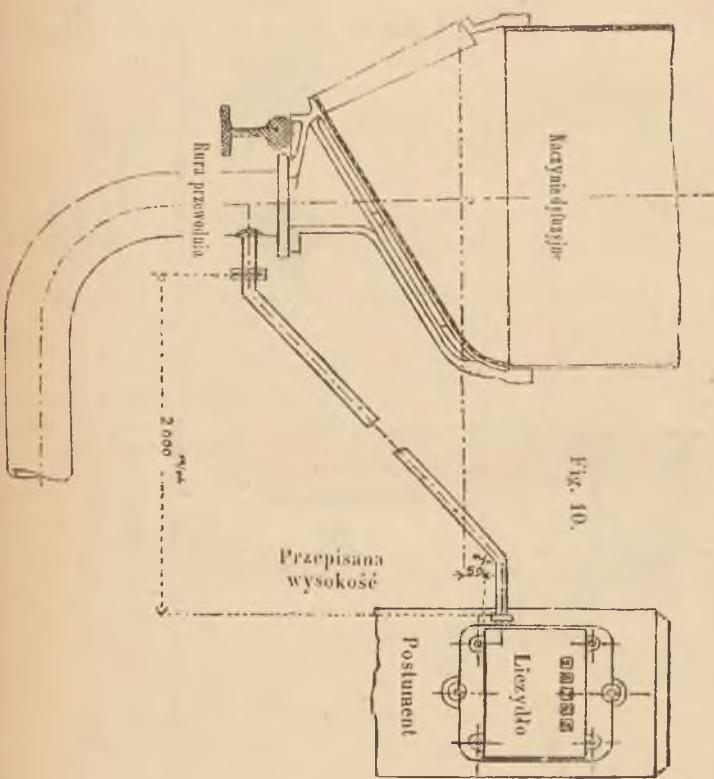

Fig. 3.

Tablica II.

Naczynie d'uzjor wyprostowujące się z boku.

Tablica III.

Naczynie dyfuzyjne wypróżniające się od dołu.

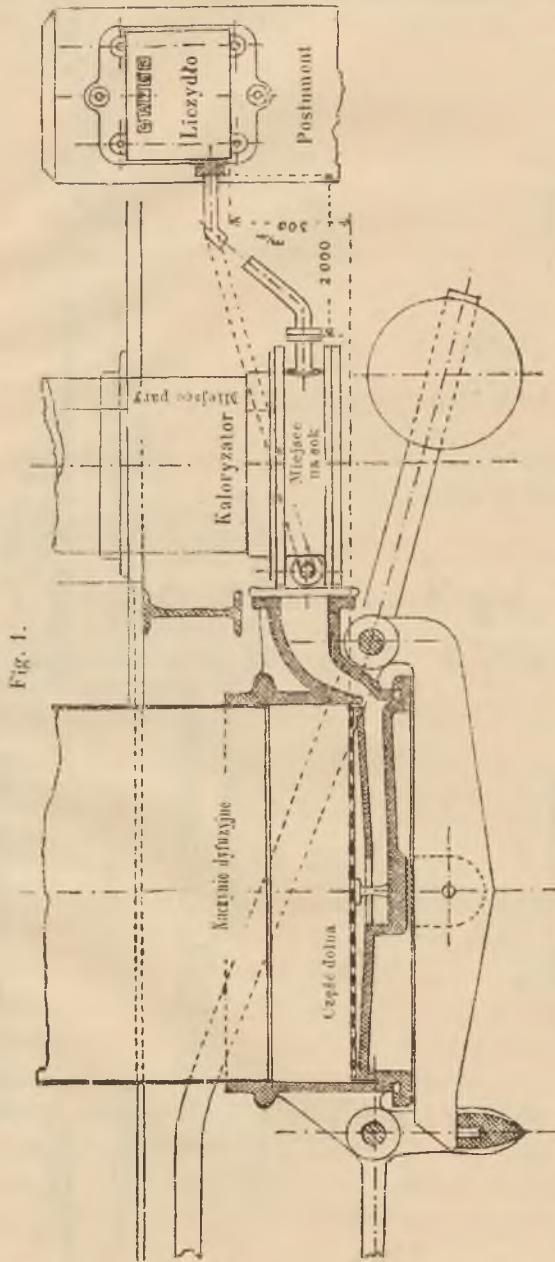

Fig. 1.

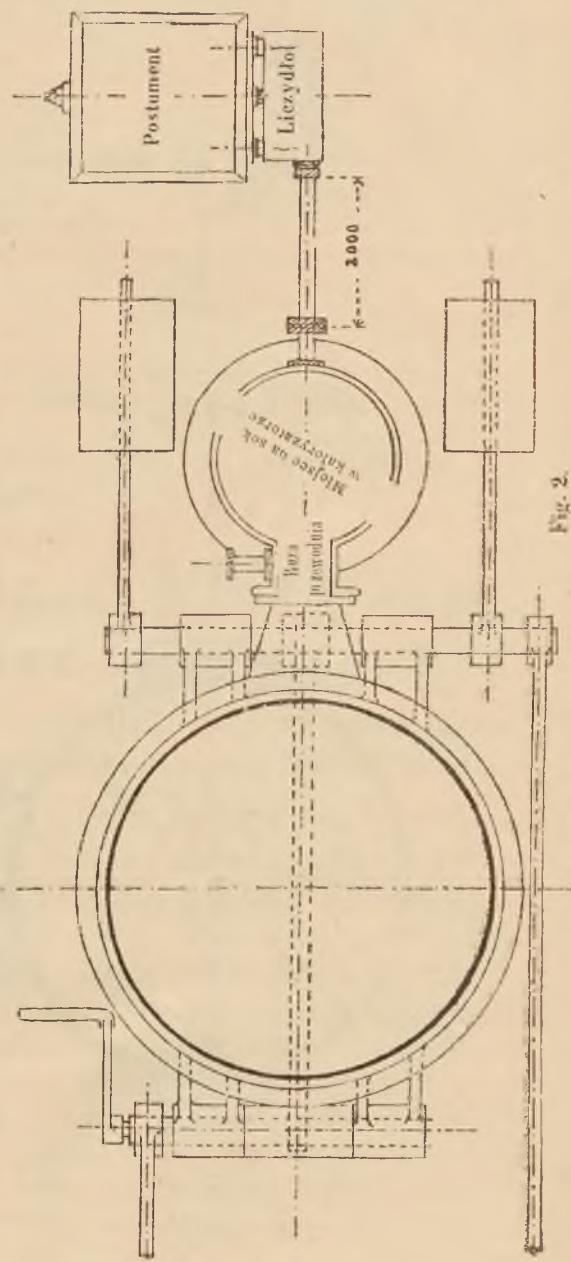

Fig. 2.

Skala 1/10 rzeczywistej wielkości.

Tablica III.

Naczynia dyfuzyjne wywrotne.

Fig. 3.

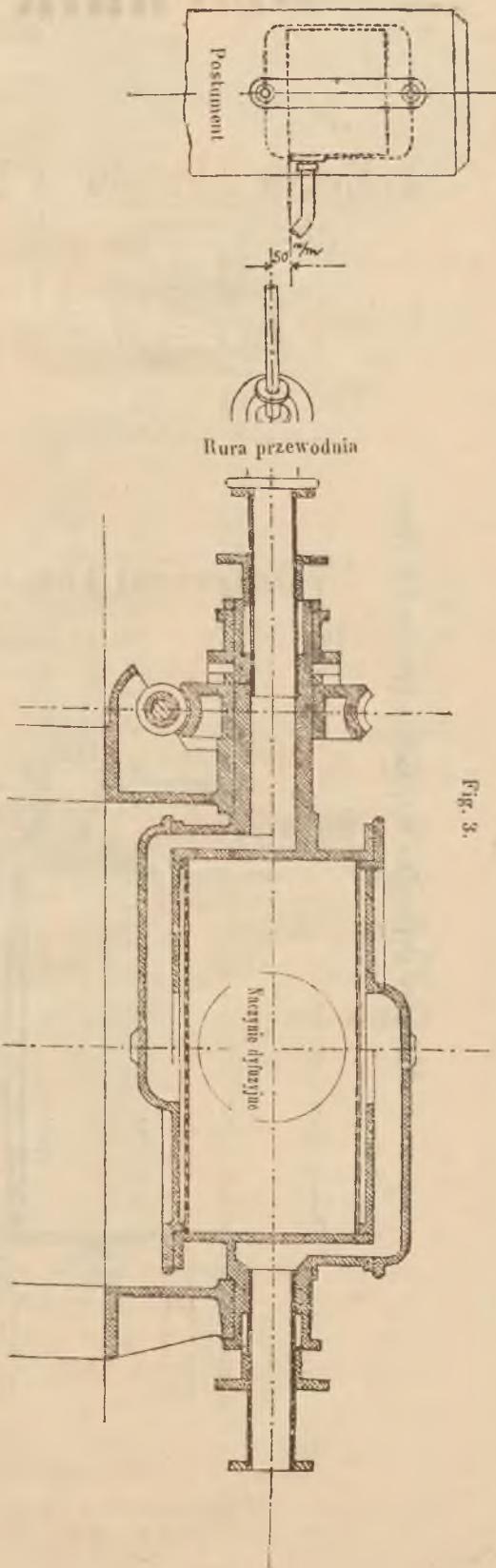
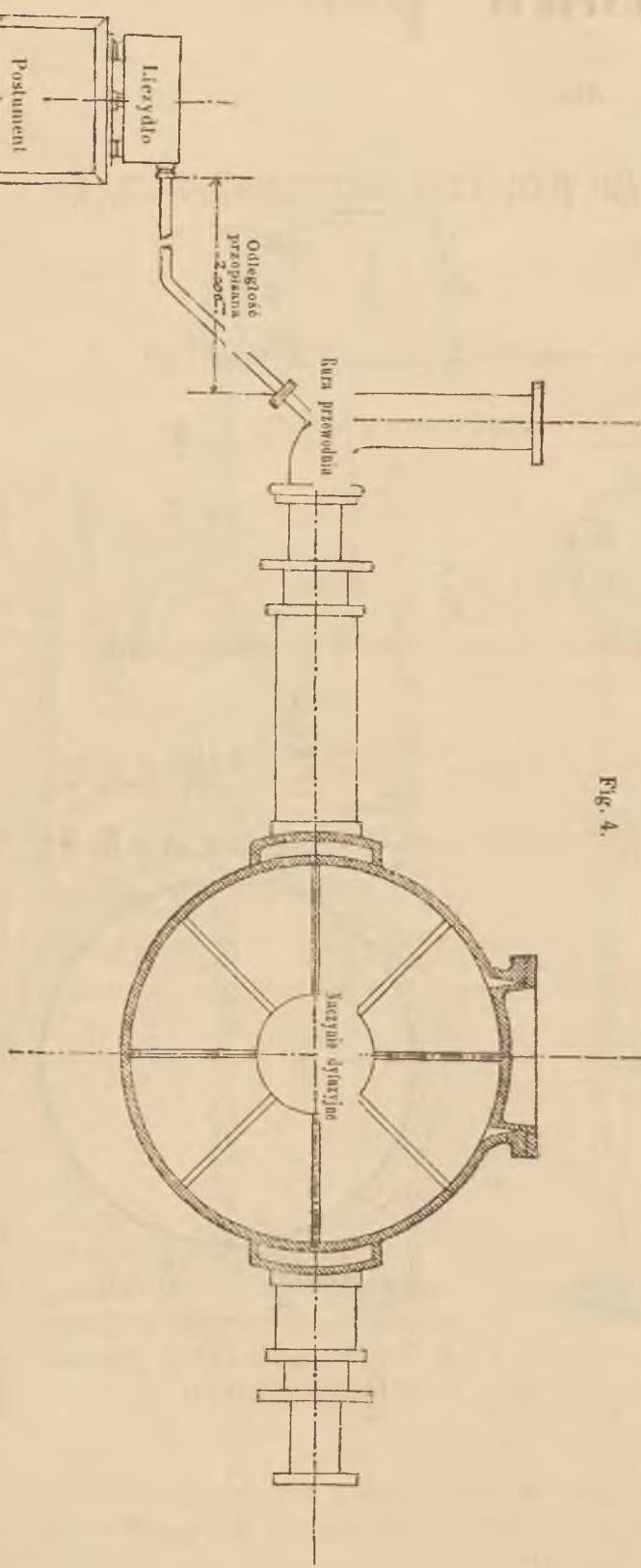

Fig. 4.

Skala 1/10 rzeczywistej wielkości.